

**NASTĘPSTWA BRAKU ZDOLNOŚCI SĄDOWEJ I PROCESOWEJ W TOKU POSTĘPOWANIA
O WPIS WIECZYSTOKSIĘGOWY OSTRZEŻENIA O PROWADZENIU POSTĘPOWANIA
RESTRUKTURYZACYJNEGO**

1. Wstęp

Postępowanie wieczystoksięgowe stanowi kompleks czynności obejmujący aktywność organów procesowych i uczestników tego postępowania. Jest to działanie celowe zmierzające do ujawnienia aktualnego stanu prawnego nieruchomości. Ujawnienie tego stanu powoduje, że zostaje on objęty rękojmią wiary publicznej ksiąg wieczystych stosownie do art. 5 ustawy o księgach wieczystych i hipotece¹ i korzysta w zakresie nią wyznaczonym z ochrony prawnej. Zatem w istocie chroniony jest interes prawny podmiotu wymienionego w treści wpisów ujawnionych w księdze wieczystej. Przy czym postępowanie wieczystoksięgowe nie posiada charakteru dowolnego, ale jest prawnie regulowane treścią aktów prawnych: Kodeksu postępowania cywilnego i ustawy o księgach wieczystych i hipotece. W generalnym ujęciu postępowanie to zmierza do rozpoznania wniosku wieczystoksięgowego o wpis w księdze wieczystej i oceny w ten sposób zasadności udzielenia ochrony prawnej starającym się o to podmiotom. Wśród przedstawicieli doktryny prawa A. Maziarz podobnie jak K. Korzan zauważa, że Kodeks postępowania cywilnego nie wypracował pojęcia sprawy wieczystoksięgowej. Według prezentowanych przez nich stanowisk postępowanie wieczystoksięgowe składa się ze zdarzeń procesowych, które posiadają wpływ na jego przebieg i wynik. Sprawą wieczystoksięgową, jak przyjmują, jest taka, która została wszczęta na wniosek złożony przez podmioty określone treścią

* Autor uzyskał tytuł doktora nauk prawnych na Uniwersytecie Gdańskim, e-mail: danieljakimiec@onet.pl.

¹ Ustawa z 6 lipca 1982 r. o księgach wieczystych i hipotece (Dz.U. z 2019 r., poz. 2204) – dalej: u.k.w.h.

Kodeksu postępowania cywilnego i która zmierza do ujawnienia wpisu w treści księgi wieczystej².

Powyższe znajduje swoje odzwierciedlenie w poszczególnych etapach postępowania wieczystoksięgowego, w którym to można przede wszystkim wyróżnić jego wszczęcie na skutek złożenia wniosku wieczystoksięgowego lub zawiadomienia o zdarzeniu prawnym, jakimi są między innymi: otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego, następnie rozpoznanie tego wniosku lub zawiadomienia i w konsekwencji tego wydanie orzeczenia co do istoty sprawy.

2. Istota i charakter postępowania wieczystoksięgowego

Złożenia wniosku wieczystoksięgowego stosownie do art. 626² k.p.c. lub zawiadomienia o zdarzeniu uwzględnianym przez sąd wieczystoksięgowy z urzędu między innymi na podstawie art. 626¹³ k.p.c. wiąże się odpowiednio z żądaniem lub zgłoszeniem potrzeby udzielenia ochrony interesowi prawnemu podmiotów, których te czynności procesowe dotyczą. W tym stadium postępowania wieczystoksięgowego wniosek lub zawiadomienie podlega badaniu pod względem spełnienia wymogów formalnych zanim sąd przejdzie do oceny merytorycznej co do udzielenia ochrony prawnej. Ocena ta następnie w toku postępowanie wieczystoksięgowego jest dokonywana w granicach określonych treścią art. 626⁸ § 1 i § 2 k.p.c. Zgodnie z art. 626⁸ § 1 k.p.c. wpis wieczystoksięgowy dokonywany jest jedynie na wniosek i w jego granicach chyba, że przepis szczególnie przewiduje dokonanie wpisu z urzędu. Z kolei według art. 626⁸ § 2 k.p.c. rozpoznając wniosek o wpis, sąd bada jedynie treść i formę wniosku, dołączonych do wniosku dokumentów oraz treść księgi wieczystej. Ocena co do zasadności udzielenia ochrony interesowi prawnemu jest wówczas dokonywana stosownie do art. 233 § 1 k.p.c. Ostatnim stadium jest wydanie orzeczenia, które może polegać na ujawnieniu wpisu w księdze wieczystej stosownie do art. 626⁸ § 6 i § 7 k.p.c. lub na oddaleniu wniosku o jego dokonanie stosownie do art. 626⁹ k.p.c.

² E. Gniewek, *Księgi wieczyste. Komentarz*, Warszawa 2017, s. 780–783; A. Maziarz, *Formalizm w postępowaniu wieczystoksięgowym*, Warszawa 2012, s. 17–19; K. Korzan, *Postępowanie nieprocesowe*, Warszawa 2004, s. 148–154, 269–277.

Istota czynności procesowych składających się na poszczególne stadia postępowania wieczystoksięgowego wynika w znacznej mierze z tego, że jest ono szczególnym rodzajem postępowania cywilnego. Przy czym regulacje Kodeksu postępowania cywilnego poza ogólnymi kwestiami procesowymi, jak uprzednio nadmieniono, zostały uszczegółowione treścią norm ustawy o księgach wieczystych i hipotece. Zamieszczenie przepisów postępowania wieczystoksięgowego w Kodeksie postępowania cywilnego posiada istotne znaczenie procesowe. Ponieważ w konsekwencji czynności procesowe tego postępowania podlegają odpowiednim przepisom regulującym zarówno tryb nieprocesowy, jak i w oparciu o art. 13 § 2 k.p.c., odpowiednio przepisom o procesie. Czynności procesowe stanowią elementy z których składa się postępowanie wieczystoksięgowe i za pomocą których ono powstaje, rozwija się i wywiera skutki. Poprzez ich podejmowanie sąd ocenia zasadność udzielenia ochrony interesowi prawnemu podmiotu, którego wniosek zainicjował ich tok. Z kolei za czynność procesową należy uznać każdą czynność podmiotów procesowych, która według przepisów postępowania wieczystoksięgowego może wyrzucić skutki dla tego postępowania jako aktu prawnie złożonego³.

Znamionami czynności procesowych, według W. Berutowicz, są cel i forma prawnego działania podmiotów postępowania właściwa dla jego poszczególnych stadiów⁴. Uwagę tą należy odnieść do wnioskodawcy poszukującego ochrony prawnej, jak na przykład wierzyciel uczestniczący w postępowaniu restrukturyzacyjnym składający wniosek wieczystoksięgowy o ujawnienie w księdze wieczystej faktu prowadzenia tego postępowania.

W doktrynie A. Maziarz wyróżnia w postępowaniu wieczystoksięgowym następujące rodzaje czynności sądowych: czynności zmierzające do zbadania okoliczności sprawy, czynności kontrolujące akty dyspozycyjne uczestników postępowania, czynności kończące postępowanie w sprawie, czynności kierujące postępowaniem z wyłączeniem czynności zapewniających porządek na sali rozpraw, jako że w postępowaniu

³ Na ten temat A. Maziarz, *Formalizm...*, s. 18–20; W. Siedlecki, *Czynności procesowe*, PiP 1951, nr 11, s. 11–14.

⁴ W. Berutowicz, *Znaczenie prawne sądowego dochodzenia roszczeń*, Warszawa 1984, s. 229.

wieczystoksięgowym nie jest wyznaczana rozprawa. Wyróżnienie tych czynności przez wskazaną przedstawicielkę doktryny znajduje egzemplifikację w poszczególnych stadiach, to jest etapach postępowania wieczystoksięgowego, które przed sądem mają miejsce od złożenia wniosku do rozstrzygnięcia *meritii* sprawy. Rozstrzygnięciem tym jest decyzja procesowa o udzieleniu ochrony interesowi prawnemu podmiotu, gdy sąd uzna to za zasadne na podstawie przedstawionych jemu dokumentów. Niezależnie od czynności procesowych związanych ze specyfiką stadiów postępowania wieczystoksięgowego, wymieniona przedstawicielka doktryny też dzieli je na władcze oraz pomocnicze. Do czynności o charakterze władczym zalicza ona rozstrzygnięcia merytoryczne, decyzje procesowe oraz akty przymusu o charakterze faktycznym. Pierwsze dwa rodzaje aktów, jak trafnie zauważa w postępowaniu wieczystoksięgowym są to przede wszystkim czynności decyzyjne. Natomiast ostatni rodzaj aktów władczych nie występuje w postępowaniu wieczystoksięgowym, a jest jedynie właściwy dla postępowania egzekucyjnego. Akty pomocnicze w postępowaniu wieczystoksięgowym umożliwiają zebranie materiału niezbędnego do dokonania aktów władczych, służą realizacji decyzji procesowych, a także utrwaleniu wyników tego postępowania⁵.

Ze względu na charakter rejestrowy postępowania wieczystoksięgowego jego stadia różnią się od występujących w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Przy czym stwierdzenie to nie zmienia faktu, że również na postępowanie restrukturyzacyjne składają się między innymi czynności zmierzające do zbadania okoliczności sprawy, czynności kontrolujące akty dyspozycyjne jego uczestników, czynności kończące postępowanie w sprawie oraz czynności kierujące nim.

Wpis wieczystoksięgowy dokonywany jest jedynie na wniosek i w jego granicach chyba, że przepis szczególny przewiduje dokonanie wpisu z urzędu. Zasada ta znajduje swoje podstawy normatywne zarówno w ogólnej regulacji przewidzianej przez ustawodawcę dla trybu nieprocesowego wyrażonej treścią art. 506 k.p.c., jak i w szczególnej właściwej postępowaniu wieczystoksięgowemu – to jest w art. 626⁸ § 1 k.p.c. Katalog wyjątków od tej zasady obejmuje między innymi art. 626¹³ § 1

⁵ A. Maziarz, *Formalizm...*, s. 21–24.

k.p.c. dopuszczający wpis z urzędu ostrzeżenia, że stan prawny ujawniony w księdze wieczystej stał się niezgodny z rzeczywistym stanem prawnym w razie powzięcia wiadomości o tym.

3. Zdolność do ubiegania się o udzielenie ochrony prawnej w postępowaniu restrukturyzacyjnym i wieczystoksięgowym

Ubieganie się przez poszczególne podmioty o udzielenie ochrony prawnej w toku postępowania sądowego wiąże się z koniecznością posiadania przez nie właściwych do tego atrybutów, którymi jest zdolność sądowa i procesowa. Atrybuty, o których mowa, stanowią przesłanki rozpoznania sprawy w postępowaniu sądowym, a w tym także o wpis wieczystoksięgowy ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego.

Ustawodawca w treści norm Kodeksu postępowania cywilnego w pierwszej kolejności poświęcił miejsce regulacjom prawnym zdolności sądowej. Zdolność ta stosownie do art. 64 § 1 k.p.c. stanowi przesłankę bycia podmiotem praw i obowiązków w toku postępowania sądowego. Z kolei normy Kodeksu postępowania cywilnego na podstawie art. 209 prawa restrukturyzacyjnego⁶ znajdują odpowiednie zastosowanie do postępowania restrukturyzacyjnego. Powoduje to, że poprzez treść powołanego art. 209 pr. rest. w postępowaniu restrukturyzacyjnym jest stosowany art. 64 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., ale też i pozostałe regulacje wymienionego aktu prawnego. Mianowicie także art. 65 § 1 k.p.c. w zw. z art. 13 § 2 k.p.c., dotyczący zdolności procesowej.

Prezentowane tu uwagi wymagają podkreślenia, że sąd wieczystoksięgowy rozpoznając sprawę o wpis ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego bada także bezwzględne przesłanki formalno-procesowe rozstrzygnięcia, do których należy wyżej wskazana zdolność sądowa i procesowa⁷. Stwierdzenie to nie pozostaje w sprzeczności z literalnym brzmieniem art. 626⁸ § 2 k.p.c. wyznaczającym kognicję sądu

⁶ Ustawa z dnia 15 maja 2015 r. Prawo restrukturyzacyjne (Dz.U. z 2019 r. poz. 243 ze zm.) – dalej: pr. rest.

⁷ K. Flaga-Gieruszyńska, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, Warszawa 2017, s. 1065.

wieczystoksięgowego w merytorycznym rozpoznaniu istoty sprawy. W tym miejscu za systematyką norm Kodeksu postępowania cywilnego dalsze rozważania w pierwszej kolejności koncentrują się na zdolności sądowej.

W jurysprudencji jest ona utożsamiana ze zdolnością do występowania w procesie jako strona i do bycia samodzielnym podmiotem uprawnień oraz obowiązków procesowych. W ważnie prowadzonym postępowaniu sądowym zakończonym wydaniem merytorycznego rozstrzygnięcia warunkuje podmiotowość procesową konkretnej jednostki i stanowi odpowiednik podmiotowości na gruncie prawa materialnego. W pragmatycznym ujęciu oznacza ona możliwość bycia podmiotem praw lub obowiązków i przysługuje wszystkim podmiotom mającym zdolność prawną. Przy czym, jak trafnie zaznacza P. Grzegorzcyk, zakresy obu pojęć nie są tożsame, gdyż podmioty mogą posiadać zdolność sądową nie mając zdolności prawnej⁸.

Z kolei zdolność procesowa oznacza zdolność do działania w procesie we własnym imieniu, osobiście lub przez ustanowionego pełnomocnika. Pojęcie zdolności procesowej, jak trafnie przyjmuje A. Zieliński, wynika z materialnoprawnego pojęcia zdolności do czynności prawnych. Osoba fizyczna posiada zdolność procesową w takim samym zakresie, w jakim posiada ona zdolność do czynności prawnych. Pełną zdolność do czynności prawnych odpowiednio do art. 11 k.c. posiadają osoby fizyczne z chwilą nabycia pełnoletności. Implikuje ona zatem zdolność procesową. Zgodnie z art. 65 § 1 k.p.c. zdolność do czynności procesowych mają osoby fizyczne posiadające pełną zdolność do czynności prawnych, osoby prawne, inne jednostki organizacyjne, o których mowa w art. 64 k.p.c.⁹. Zdolność procesowa to zdolność do dokonywania czynności procesowych. Jednak nie każda osoba mająca zdolność sądową posiada zdolność procesową, tak jak nie każda osoba posiadająca zdolność prawną ma zdolność do czynności prawnych¹⁰.

⁸ P. Grzegorzcyk, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, t. 1, red. T. Ereciński, Warszawa 2016, s. 414–422.

⁹ A. Zieliński, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. A. Zieliński, Warszawa 2017, s. 149–150.

¹⁰ M. Manowska, [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. M. Manowska, Warszawa 2011, s. 150–151.

4. Utrata zdolności sądowej i procesowej w toku prowadzonego postępowania restrukturyzacyjnym a realizacja ochrony prawnej

W toku prowadzonego postępowania restrukturyzacyjnym i postępowania wieczystoksięgowego o wpis ostrzeżenia o jego prowadzeniu dłużnik jak również wierzyciel mogą utracić zdolność sądową i zdolność procesową. Utrata ta powinna być uwzględniana zarówno przez sąd restrukturyzacyjny jak i wieczystoksięgowy w każdym z toczących się przed nimi postępowań.

Według art. 66 ust. 1 pr. rest. otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego nie ma wpływu na zdolność prawną oraz zdolność do czynności prawnych dłużnika. W przepisie tym ustawodawca przyjął, że dłużnik wraz z otwarciem postępowania restrukturyzacyjnego nie traci zdolności prawnej. Stąd też nie tarczy zdolności sądowej i zdolności procesowej. Natomiast występuje on w obrocie prawnym z obligatoryjnym oznaczeniem zawierającym zwrot „w restrukturyzacji”¹¹.

Otwarcie postępowania restrukturyzacyjnego nie pozbawia dłużnika powyższych atrybutów¹². Dłużnik pozostaje podmiotem prawa o atrybutach, które posiadał w chwili wszczęcia postępowania restrukturyzacyjnego. Z tym, że traci prawo rozporządzania majątkiem stanowiącym masę sanacyjną lub doznaje w tym prawie ograniczeń, odpowiednio na rzecz zarządcy lub nadzorcy sądowego¹³. W jurysprudencji S. Gurgul wskazuje, że dłużnik z chwilą otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego uzyskuje zdolność restrukturyzacyjną. Wymieniony przedstawiciel doktryny trafnie podkreśla, że zdolność prawna i zdolność do czynności prawnych są pojęciami języka prawnego, zaś zdolność restrukturyzacyjną jest pojęciem języka prawniczego. Zdolność restrukturyzacyjna oznacza zdolność do bycia podmiotem postępowania restrukturyzacyjnego. Postępowanie to stosownie do art. 3 ust. 1 pr. rest. zmierza do uniknięcia ogłoszenia upadłości dłużnika przez stworzenie możliwości restrukturyzacji w drodze

¹¹ A. Torbus, [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, red. A. Torbus, A. Witosz, A.J. Witosz, Warszawa 2016, s. 197.

¹² Na ten temat R. Adamus, *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2015, s. 130.

¹³ Na ten temat P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 1164.

zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego – również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych zmierzających do przywrócenia dłużnikowi zdolności do wykonywania zobowiązań, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli, poprzez stosowanie w konkretnym stanie faktycznym odpowiedniej normy prawa¹⁴.

Prezentowane rozważania wymagają wskazania, że stosownie do art. 68 ust. 1 pr. rest. jeżeli po złożeniu wniosku restrukturyzacyjnego dłużnik utracił zdolność procesową i nie działa za niego przedstawiciel ustawy, a także jeżeli w składzie organów dłużnika będącego osobą prawną lub jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, zachodzą braki uniemożliwiające ich działanie, wówczas sędzia-komisarz, a przed dniem otwarcia postępowania restrukturyzacyjnego sąd, ustanawia kuratora. Instytucja procesowa kuratora wiąże się z ochroną interesu prawnego w toku postępowania sądowego. Ustanowienie tego przedstawiciela ustawowego posiada znaczenie pozytywne procesowo, a mianowicie ma on umożliwić uczestnikowi postępowania restrukturyzacyjnego to jest dłużnikowi, ale też i wierzycielom realizację ich praw. Wynika to z tego, że w przypadku, gdy zaistnieją przesłanki określone w art. 68 ust. 1 pr. rest. jego ustanowienie jest obligatoryjne, w przeciwnym razie zachodzi nieważność postępowania sądowego, która implikuje skutki procesowe.

W treści art. 68 ust. 1 pr. rest. ustawodawca przyjął, że jeżeli dla dłużnika ustanowiono kuratora na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o Krajowym Rejestrze Sądowym¹⁵ albo na podstawie art. 42 k.c., kuratora tego powołuje się na kuratora, o którym mowa w niniejszym przepisie. Odpowiednio do art. 68 ust. 2 pr. rest. kurator ustanowiony w postępowaniu o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego pełni swoją funkcję również po otwarciu tego postępowania. Stosownie do art. 68 ust. 3 pr. rest. ustanowienie kuratora na podstawie ust. 1 nie stanowi przeszkody do usunięcia, na podstawie zasad ogólnych, braku zdolności procesowej

¹⁴ Na ten temat A.J. Witosz, [w:] *Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, red. A. Torbus, A. Witosz, A.J. Witosz, Warszawa 2016, s. 17–22 oraz S. Gurgul, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 1030.

¹⁵ Ustawa z dnia 20 sierpnia 1997 r. o Krajowym Rejestrze Sądowym (Dz.U. 2019 poz. 1500).

albo braków w składzie organów uniemożliwiających ich działanie. Po ich uzupełnieniu ustanowienie kuratora według przepisów niniejszego działu traci moc. Przy czym gwarantem realizacji ochrony prawnej w analizowanym tu przypadku jest regulacja art. 68 ust. 4 pr. rest. Stwierdzenie to wynika z tego, że według powołanego tu przepisu kurator ponosi odpowiedzialność za szkodę wyrządzoną na skutek nienależytego wykonywania swoich obowiązków.

W tym miejscu należy wskazać, że zdolność sądowa i zdolność procesowa uczestnika postępowania sądowego lub strony jest oceniana przez organ orzekający niezależnie od rodzaju postępowania sądowego, w którym ona występuje. Zatem zdolność sądowa i zdolność procesowa zarówno w postępowaniu restrukturyzacyjnym, jak również w postępowaniu wieczystoksięgowym o wpis ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego powinny zostać ocenione tak samo, gdy toczą się jednocześnie. Wynika to z tego, że ich posiadanie zależy od spełnienia przez podmiot obiektywnych kryteriów określonych przepisami prawa istniejących niezależnie od toczącego się postępowania cywilnego. Z tym, że zdolność sądowa i zdolność procesowa odpowiednio do art. 64 § 1 i § 2 k.p.c. i art. 65 § 1 i § 2 k.p.c. są oceniane przez organ orzekający w związku z prowadzonym postępowaniem sądowym. Zatem, w analizowanym przypadku, jest to sąd restrukturyzacyjny lub sąd wieczystoksięgowy sprawujący wymiar sprawiedliwości albo referendarz sądowy rozstrzygający o udzieleniu ochrony prawnej.

Ustawodawca powierzył referendarzom sądowym wykonywania czynności procesowych tylko w ściśle określonym zakresie ochrony prawnej. Sąd Najwyższy stanął na stanowisku, że potwierdzeniem uprawnień referendarza sądowego w Kodeksie postępowania cywilnego jest art. 47¹ k.p.c. Według powołanego przepisu referendarz sądowy może wykonywać czynności w przypadkach wymienionych treścią norm ustawy. Powściągliwość ustawodawcy w przekazywaniu referendarzom sądowym uprawnień orzeczniczych wynika z obawy o naruszenie konstytucyjnej zasady sprawowania wymiaru sprawiedliwości wyłącznie przez sądy (art. 175 Konstytucji RP). Ustawodawca zapewnia wprawdzie referendarzowi niezależność w zakresie wykonywanych obowiązków, która jednak

nie jest tożsama z niezawisłością sędziowską, a poza tym, w odróżnieniu od sędziego, referendarz sądowy nie ma zagwarantowanej nieusuwalności ze stanowiska służbowego¹⁶.

W uchwale z dnia 19 września 2002 r. Sąd Najwyższy wyraził pogląd, zgodnie z którym, referendarz sądowy jest organem procesowym, spełniającym funkcje o charakterze orzecznym, niezaliczającym się do władzy sądowniczej ani niesprawującym wymiaru sprawiedliwości. Monopol sądów w sprawowaniu wymiaru sprawiedliwości nie oznacza, że organy spoza władzy sądowniczej w ogóle nie mogą podejmować rozstrzygnięć w niektórych sprawach dotyczących statusu jednostki. Pojęcie wymiaru sprawiedliwości odnosi się bowiem przede wszystkim do rozstrzygnięcia o wiążącym i ostatecznym charakterze. Wydawanie innych rozstrzygnięć nie musi więc *a limine* należeć do wymiaru sprawiedliwości, pod warunkiem jednak, że ostateczne rozstrzygnięcie będzie spoczywało w gestii sądu. Sądowy wymiar sprawiedliwości nie jest równoznaczny ze stwierdzeniem, że wszystkie sprawy i spory dotyczące sytuacji prawnej jednostki muszą być od początku rozstrzygane przez sądy, zawsze jednak sądom musi przysługiwać pozycja nadrzędna, umożliwiająca zweryfikowanie rozstrzygnięcia organu pozasądowego¹⁷. W przypadku wpisu wieczystoksięgowego ostrzeżenia o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego jako orzeczenia wydanego przez referendarza sądowego przysługuje skarga do sądu.

W kontekście prezentowanych uwag dotyczących ochrony prawnej wskazać trzeba, że utrata zdolności sądowej i zdolności procesowej nie powoduje zawieszenia postępowania restrukturyzacyjnego. Wynika to *expressis verbis* z art. 209 pr. rest. Podstawą przyjęcia przez ustawodawcę takiego rozwiązania prawnego były względy praktyczne, to jest szybkości i sprawności postępowania restrukturyzacyjnego. Normy regulujące te postępowania ustawodawca tak ukształtował, aby sąd lub sędzia-komisarz mógł w takich sytuacjach usunąć wskazane powyżej przeszkody procesowe. Stwierdzenie to nie pozostaje bez znaczenia dla postępowania wieczystoksięgowego o wpis ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania

¹⁶ Uchwała SN z dnia 8 grudnia 2005 r., III CZP 108/05 (Legalis).

¹⁷ Tak TK w wyrokach z dnia 13 marca 2012 r., P 39/10, z dnia 12 maja 2011 r., P 38/08.

restrukturyzacyjnego, które posiada charakter incydentalny względem postępowania restrukturyzacyjnego. Ustawodawca w art. 626¹ § 3 k.p.c. przyjął, że nie stanowi przeszkody do wpisu śmierć uczestnika postępowania wieczystoksięgowego lub pozbawienie go albo ograniczenie w możliwości rozporządzania prawem albo w zdolności do czynności prawnych. W tym przypadku sąd nie zawiesza toczącego się z jego udziałem postępowania wieczystoksięgowego¹⁸.

Dla obu wskazanych tu postępowań sądowych w przypadku utraty zdolności procesowej przez dłużnika znaczenie posiada wyżej przedstawiona regulacja art. 68 ust. 1 pr. rest., która umożliwia dalsze ich prowadzenie. Podkreślić trzeba, że powyższy przepis jest stosowany, gdy braki zdolności sądowej lub procesowej dłużnika, bądź braki w składzie organów dłużnika będącego osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną wystąpią dopiero po złożeniu wniosku lub gdy będą miały charakter następczy. W odmiennej sytuacji, jak trafnie stwierdza A. Torbus, to jest gdyby się okazało, że braki powyższe miały charakter pierwotny, to jest gdyby dłużnik składający wniosek nie posiadał zdolności procesowej w chwili wystąpienia z wnioskiem, sąd powinien zastosować przepisy od art. 69 k.p.c. do art. 71 k.p.c., a dopiero w przypadku, gdy dłużnik w wyznaczonym terminie takiego braku nie usunie na podstawie art. 199 § 2 k.p.c. odrzucić wniosek¹⁹.

Zadaniem kuratora ustanowionego w postępowaniu restrukturyzacyjnym jest reprezentowanie dłużnika w tym postępowaniu i podejmowanie na jego rzecz czynności procesowych. Przy czym złożenie wniosku o wpis wieczystoksięgowy ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego mieści się w zakresie jego uprawnień. Wynika to z tego, że jest to czynności incydentalna wpałkowa w rozstrzygnięciu o istocie postępowania restrukturyzacyjnego.

Przepisy ustawy Prawo restrukturyzacyjne wprowadzają zasadę swobody wyboru osoby kuratora przez sąd lub sędziego-komisarza. Przy czym może nim być każda osoba dająca rękojmię należytego pełnienia obowiązków kuratora. Osoba taka powinna posiadać stosowne

¹⁸ Tak SN w uchwale z dnia 28 listopada 2018 r., III CZP 25/18 (OSNC 2019, nr 4, poz. 34).

¹⁹ A. Torbus, *Prawo...*, s. 199–203.

kwalifikacje zawodowe, jak i etycznie-moralne, stąd też kuratorem może być tylko osoba fizyczna. Od ogólnej zasady dotyczącej swobody wyboru osoby kuratora ustawodawca wprowadził wyjątek, albowiem gdy ustanowiono już kuratora dla dłużnika na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o KRS albo na podstawie art. 42 k.c., dotychczasowy kurator musi zostać ustanowiony również kuratorem w postępowaniu restrukturyzacyjnym.

W przypadku uzupełnienia braku zdolności procesowej ustanowienie kuratora według przepisów niniejszego działu traci moc, co oznacza, że nie zachodzi potrzeba odwołania kuratora. Zatem chwila ustania takiego braku, jak trafnie stwierdza A. Torbus, jest wcześniejsza od dnia w którym sąd lub sędzia-komisarz w toku postępowania restrukturyzacyjnego dowiedział się o usunięciu braku. Z kolei uzupełnienie braków w zakresie zdolności procesowej dłużnika może być konsekwencją różnych zdarzeń prawnych. W praktyce judykacyjnej częstym przypadkiem jest wydanie postanowienia o uchyleniu ubezwłasnowolnienia²⁰.

W kontekście powyższego, za A. Zielińskim, warto zaznaczyć, że utrata zdolności sądowej i nieusuwalna utrata zdolności procesowej przez uczestnika postępowania w tym restrukturyzacyjnego i wieczystoksięgowego najczęściej wiąże się z jego śmiercią²¹. Przy czym w takim przypadku nadal pozostaje konieczność urzeczywistnienia ochrony prawnej w toku postępowania sądowego z uwagi na interesy prawne wierzycieli. Zgodnie z art. 72 ust. 1 pr. rest. w przypadku śmierci dłużnika jego spadkobierca staje się uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego. Dla zabezpieczenia praw spadkobiercy sędzia-komisarz z urzędu ustanawia kuratora, do którego odpowiednio stosuje się przepisy od art. 68 pr. rest. do art. 71 pr. rest. Ustawodawca treścią art. 72 ust. 2 pr. rest. przyjął, że ustanowienie kuratora traci moc po wstąpieniu do postępowania spadkobiercy dłużnika, który wykazał swoje prawa prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, europejskim poświadczeniem spadkowym albo zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia. Do spadkobiercy znajdują zastosowanie przepisy o prawach i obowiązkach

²⁰ A. Torbus, *Prawo...*, s. 199–203.

²¹ A. Zieliński, *Kodeks...*, s. 146–149.

dłużnika. Regulacja w tym zakresie została zamieszczona w art. 72 ust. 3 pr. rest.²².

Przepis art. 72 ust. 1 pr. rest. reguluje procesowe skutki prawne śmierci dłużnika w czasie po otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego, gdy działa sędzia-komisarz. W sytuacji tej sędzia-komisarz zobowiązany jest ustanowić kuratora, który bierze udział w dalszym postępowaniu aż do wstąpienia do postępowania spadkobiercy dłużnika²³. Zabezpiecza to prawa spadkobiercy, które mogłyby być naruszone w toczącym się postępowaniu nie podlegającym zawieszeniu odpowiednio do art. 209 pr. rest. Powołane przepisy używają zwrotu „spadkobierca”, przy czym, jak stwierdza trafnie S. Gurgul, nie ulega wątpliwości, że jeżeli jest więcej osób dziedziczących po dłużniku, każdemu z nich służy prawo uczestniczenia w danym postępowaniu restrukturyzacyjnym. Ustanowienie kuratora, o którym mowa, traci *ex lege* moc w przypadku wstąpienia do postępowania spadkobiercy lub spadkobierców dłużnika, albo kuratora spadku, ustanowionego w trybie przepisów od art. 666 k.p.c. do art. 668 k.p.c.²⁴.

Wskazać trzeba, że śmierć dłużnika będącego osobą fizyczną nie skutkuje umorzeniem postępowania restrukturyzacyjnego. W razie śmierci dłużnika jego spadkobierca staje się uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego. Zatem prowadzenie postępowania wieczystoksięgowego o wpis ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego nadal zachowuje swój cel, to jest ochronę interesu prawnego dłużnika i wierzycieli. Przepisy o prawach i obowiązkach dłużnika, jak już nadmieniono, stosuje się odpowiednio do spadkobiercy (spadkobierców). Dla zabezpieczenia praw spadkobiercy sędzia-komisarz ustanawia kuratora²⁵. Spadkobiercy na podstawie art. 72 ust. 1 pr. rest., stają się uczestnikami nie tylko postępowania restrukturyzacyjnego, ale też postępowania wieczystoksięgowego o wpis ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego. Podstawą wykazania legitymacji procesowej jest

²² S. Gurgul, *Prawo...*, s. 1036.

²³ Na ten temat P. Zimmerman, *Prawo upadłościowe. Prawo restrukturyzacyjne. Komentarz*, Warszawa 2016, s. 1173–1175.

²⁴ S. Gurgul, *Prawo...*, s. 1036.

²⁵ Na ten temat R. Adamus, *Prawo...*, s. 138–139.

postanowienie o stwierdzeniu nabycia spadku oraz o otwarciu postępowania restrukturyzacyjnego. W przypadku zaś kuratora jest to postanowienie o jego ustanowieniu. Zatem śmierć dłużnika będącego osobą fizyczną nie jest przeszkodą do prowadzenia postępowania restrukturyzacyjnego i nie powoduje zawieszenia postępowania odpowiednio do art. 209 pr. rest.

W tym miejscu na uwagę zasługuje prezentowane w doktrynie stanowisko P. Zimmermana, zgodnie z którym spadkobierca dłużnika stając się uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego jest zarówno uprawniony do tego, jak i zobowiązany, co oznacza, że spadkobierca musi wstąpić do postępowania restrukturyzacyjnego. Zanim jednak spadkobierca będzie mógł wstąpić do postępowania restrukturyzacyjnego sędzia-komisarz powinien z urzędu ustanowić kuratora. Konieczność ustanowienia kuratora dla nieżyjącego dłużnika do czasu wstąpienia do postępowania jego spadkobierców wynika między innymi z tego, że spadkobierca musi wykazać swoje prawa prawomocnym postanowieniem o stwierdzeniu nabycia spadku, bądź jego działem gdy taki miał miejsce, albo też europejskim poświadczeniem spadkowym, czy zarejestrowanym aktem poświadczenia dziedziczenia, co z kolei wymaga pewnego czasu związanego z wydaniem wymienionych tu aktów prawnych²⁶.

Wskazać trzeba, że według przepisu art. 72 ust. 2 pr. rest., ustanowienie kuratora traci moc po wstąpieniu do postępowania spadkobiercy dłużnika. W jurysprudencji nie jest kwestionowane stanowisko, zgodnie z którym pismo przewodnie nie musi zawierać oświadczenia spadkobiercy, że wyraża on wolę wstąpienia do postępowania. Ponieważ do dziedziczenia może być powołanych kilku spadkobierców, należy przyjąć, że każdemu z nich przysługuje uprawnienie z art. 72 ust. 2 pr. rest. W konsekwencji do udziału kilku spadkobierców w postępowaniu restrukturyzacyjnym należy stosować odpowiednio przepisy o współuczestnictwie jednolitym ze skutkami wnikającym z art. 73 § 2 k.p.c. W pragmatycznym ujęciu wynik postępowania restrukturyzacyjnego będzie odnosił skutek w sferze praw wszystkich spadkobierców, stąd jest ustanawiany jeden kurator dla reprezentowania ich praw. Kurator ustanowiony w postępowaniu restrukturyzacyjnym, wykonuje swoje obowiązki do czasu wstąpienia

²⁶ Na ten temat P. Zimmerman, *Prawo...*, s. 1173–1175.

do postępowania spadkobierców dłużnika lub kuratora spadku, który podobnie jak spadkobierca musi wykazać swoją legitymację procesową. Takim dokumentem wówczas będzie postanowienie sądu o ustanowieniu kuratora spadku. Spadkobierca, który wstąpił do postępowania, ma uprawnienia uczestnika i może korzystać ze wszystkich uprawnień przysługujących dłużnikowi. Ponieważ z tytułu dziedziczenia spadkobierca wchodzi w prawa i obowiązki dłużnika to odpowiednio do art. 922 k.c., jest uprawniony do dokonywania czynności nie tylko procesowych, lecz także o charakterze materialnoprawnym co oznacza, że może również uznać wierzytelności²⁷.

5. Zmiana podmiotowa w toku postępowania restrukturyzacyjnym a treść wpisu wieczystoksięgowego

Wszelkie powyższe zmiany związane z udziałem dłużnika w postępowaniu restrukturyzacyjnym w tym ustanowienia kuratora i wstąpienie do tego postępowania jego następców prawnych powinny znaleźć wyraz w treści wpisu wieczystoksięgowego ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego. Mianowicie wymieniony wpis zgodnie za zasadą jawności materialnej stosownie do art. 3 u.k.w.h. w zw. z art. 626¹³ § 1 k.p.c. ujawnia stan prawny nieruchomości. Zatem w przypadku zmian w zakresie podmiotów uprawnionych do dokonywania czynności o charakterze materialnoprawnym oraz procesowym względem nieruchomości wchodzącej w skład masy restrukturyzacyjnej powinny one znaleźć wyraz w treści wskazanego wpisu ostrzeżenia. Posiada to, ze względu na wyrażoną w treści art. 2 u.k.w.h. zasadę jawności formalnej ksiąg wieczystych i przyjętą w art. 5 u.k.w.h. zasadę rękojmi wiary publicznej ksiąg wieczystych, istotne znaczenie zarówno dla ochrony interesu prawnego uczestników postępowania restrukturyzacyjnego jak i dla osób, które zamierzają z nimi dokonać czynności prawnej. Przede wszystkim przez ujawnienie tych zmian zainteresowane podmioty uzyskują informację o podmiotach uprawnionych do czynności prawnych względem nieruchomości. Posiada to w szczególności znaczenie w przypadku gdy

²⁷ A. Torbus, *Prawo...*, s. 205–206.

dla ustanowienia prawa, bądź jego zmiany, niezbędny jest wpis konstytutywny w treści księgi wieczystej stosownie do art. 67 u.k.w.h. i art. 245 k.c. Wpisem takim jest ujawnienie hipoteki w treści księgi wieczystej, a także zmiany w jej treści w tym dotyczące wierzyciela. Poprzez ujawnienie zmian w treści wpisu wieczystoksięgowego ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego nie tylko zostają wskazane podmioty uprawnione do podejmowania czynności materialnoprawnych względem nieruchomości, ale zmiany te też posiadają znaczenie procesowe. Mianowicie podmioty te, a w tym kurator i spadkobiercy dłużnika, których dotyczą art. 68 ust. 1 pr. rest i art. 72 ust. 1 pr. rest., w konsekwencji ich ujawnienie w treści wpisu wieczystoksięgowego ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego, zostają zawiadomieni o wszelkich innych wpisach dokonywanych w treści księgi wieczystej. W szczególności posiada to znaczenie w przypadkach wpisów w treści księgi wieczystej dokonywanych na wnioski innych legitymowanych procesowo do tego podmiotów niż dłużnik będący właścicielem nieruchomości oraz dokonywanych przez sąd z urzędu. Wpisem w treści księgi wieczystej dokonywanym na wniosek innego podmiotu jest na podstawie art. 21 u.k.w.h. w sposób wyznaczony treścią § 92 Rozp. kwst., ujawnienie połączenia władających nieruchomości gdy nieruchomości służebna należy do dłużnika. Natomiast wpisem wieczystoksięgowym dokonywanym z urzędu jest ujawnienie na podstawie art. 27 ust. 2 u.k.w.h. sprostowania oznaczenia nieruchomości.

W kontekście powyższego należy stwierdzić, że ustanowienie w postępowaniu restrukturyzacyjnym kuratora dla dłużnika stosownie do art. 68 ust. 1 pr. rest. w przypadku gdy utracił on zdolność procesową i nie działa za niego przedstawiciel ustawowy wiąże się z realizacją ochrony prawnej. Przy czym ochrona ta posiada znaczenie szerszy wymiar aniżeli ochrona udzielona dłużnikowi w innych postępowaniach, a przede wszystkim w postępowaniu egzekucyjnym. Wynika to między innym z porównania art. 68 ust. 1 pr. rest. i dotyczącego utraty zdolności sądowej przez dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym art. 819 § 1 i § 2 k.p.c.

Przepis art. 819 § 1 k.p.c. dotyczy sytuacji, w której postępowanie egzekucyjne ulega zawieszeniu z urzędu. W myśl tego przepisu „organ

egzekucyjny zawiesza postępowanie z urzędu również w razie śmierci wierzyciela lub dłużnika. Postępowanie podejmuje się z udziałem spadkobierców zmarłego”. Natomiast § 2 tego przepisu stanowi, że „jeżeli spadkobiercy dłużnika nie objęli spadku albo nie są znani, a nie ma kuratora spadku sąd na wniosek wierzyciela ustanowi dla nich kuratora”²⁸. Wydanie orzeczenia o zawieszeniu postępowania egzekucyjnego poprzedza wysłuchanie przez organ egzekucyjny wierzyciela i dłużnika. Obowiązek w tym zakresie ustala art. 827 § 1 k.p.c.²⁹. Przepis art. 819 § 1 i § 2 k.p.c. dotyczy przypadku, kiedy śmierć wierzyciela lub dłużnika nastąpiła po wszczęciu postępowania egzekucyjnego co następuje z chwila złożenia wniosku go inicjującego, skierowania do organu egzekucyjnego przez sąd pierwszej instancji żądania wszczęcia egzekucji z urzędu albo skierowania takiego żądania przez inny uprawniony organ. Jeżeli postępowanie zawieszono na skutek śmierci dłużnika nie może być podjęte, albowiem spadkobiercy nie objęli spadku, nie są znani i nie został powołany kurator spadku albo wykonawca testamentu, wówczas sąd ustanowi dla nich kuratora na czas toczącego się postępowania egzekucyjnego w danej sprawie³⁰.

W kontekście powyższego w tym miejscu należy zauważyć, że przepis art. 68 ust. 1 pr. rest., jak również art. 72 ust. 1 pr. rest. przewidują ustanowienie kuratora z urzędu w postępowaniu restrukturyzacyjnym bez wniosku wierzycieli w odróżnieniu od art. 819 § 2 k.p.c. stosowanego w postępowaniu egzekucyjnym. Ponadto art. 72 ust. 1 pr. rest. ustala, że niezależnie od woli spadkobierców dłużnika stają się oni uczestnikami postępowania restrukturyzacyjnego. W postępowaniu restrukturyzacyjnym *ratio legis* takiego rozwiązania prawnego stały się względy praktyczne, a w tym szybkość i sprawność w udzieleniu ochrony interesom prawnym dłużnika, jego spadkobierców i wierzycieli. Wskazuje też na to regulacja art. 209 pr. rest. wyłączająca stosownie przepisów Kodeksu postępowania cywilnego o zawieszeniu.

Zatem ochrona prawna w postępowaniu restrukturyzacyjnym obejmuje ogół jego podmiotów, podczas gdy w postępowaniu egzekucyjnym

²⁸ Dz.U. z 1964 r. Nr 43, poz. 296.

²⁹ K. Flaga-Gieruszyńska, *Kodeks...*, s. 1325.

³⁰ J. Jagiela [w:] *Kodeks postępowania cywilnego. Komentarz*, red. K. Piasecki, Warszawa 1996, s. 788–789.

jest skoncentrowana na interesie prawnym wierzycieli. Poza treścią art. 819 § 2 k.p.c., utwierdza w przekonaniu o tym też treść art. 802 k.p.c. i art. 908 § 1 k.p.c., w których to ustawodawca przewidział ustanowienia kuratora dla dłużnika w postępowaniu egzekucyjnym na wniosek.

Ustanowienie kuratora będącego przedstawicielem ustawowym posiada znaczenie pozytywne procesowo, a mianowicie jego udział w postępowaniu restrukturyzacyjnym umożliwia dłużnikowi, ale też i wierzycielom realizację ich praw. Podkreślić też trzeba, że służy urzeczywistnieniu celu postępowania restrukturyzacyjnego określonego w art. 3 ust. 1 pr. rest. jakim jest uniknięcia ogłoszenia upadłości dłużnika przez stworzenie możliwości restrukturyzacji w drodze zawarcia układu z wierzycielami, a w przypadku postępowania sanacyjnego również przez przeprowadzenie działań sanacyjnych zmierzających do przywrócenia jego zdolności do wykonywania zobowiązań, przy zabezpieczeniu słusznych praw wierzycieli.

Prowadzone dotychczas rozważania wymagają wskazania, że utrata zdolności sądowej i nieusuwalna utrata zdolności procesowej w postępowaniu restrukturyzacyjnym może dotyczyć każdego z uczestników w tym także wierzyciela. Istotne znaczenie dla ochrony interesu prawnego wierzyciela w tym przypadku posiada regulacja art. 75 ust. 1 pr. rest. Według którego jeżeli nie ma on zdolności procesowej i nie działa za niego przedstawiciel ustawowy, a także jeżeli w składzie jego organów, gdy jest on osobą prawną lub inną jednostką organizacyjną nieposiadającą osobowości prawnej, której odrębna ustawa przyznaje zdolność prawną, zachodzą braki uniemożliwiające ich działanie, wówczas sędzia-komisarz może, jeżeli przyczyni się to do usprawnienia postępowania, ustanowić dla niego kuratora, który działa za wierzyciela w postępowaniu restrukturyzacyjnym. Jeżeli dla wierzyciela ustanowiono kuratora na podstawie art. 26 ust. 1 ustawy o KRS albo na podstawie art. 42 Kodeksu cywilnego, kuratora tego powołuje się na kuratora, o którym mowa w niniejszym przepisie. Przepis art. 75 ust. 1 pr. rest. odnosi się do sytuacji, gdy udział wierzyciela w postępowaniu restrukturyzacyjnym, któremu brak zdolności procesowej, przyczyni się do usprawnienia postępowania. W konsekwencji nie każdy brak zdolności procesowej wierzyciela uzasadnia powołanie

kuratora dla wierzyciela. Instytucja kuratora dla wierzyciela podporządkowana jest celowi postępowania restrukturyzacyjnego. Stwierdzić można za R. Adamusem, że w konsekwencji odesłania zawartego w art. 75 ust. 2 pr. rest., konstrukcja kuratora dla wierzyciela podobna jest do konstrukcji kuratora dla dłużnika³¹.

Prezentowane wyżej uwagi wymagają jednak zaznaczenia, że w stosunku do wierzyciela, odmiennie niż w przypadku zajęcia tych braków w odniesieniu do dłużnika, nie istnieje obowiązek ustanowienia kuratora. Ustawodawca w art. 75 ust. 1 pr. rest. przyjął fakultatywne ustanowienie kuratora dla wierzyciela, to jest tylko wtedy, gdy przyczyni się to do usprawnienia postępowania restrukturyzacyjnego, co wymaga każdorazowo oceny celowości reprezentacji przez tego przedstawiciela ustawowego. W doktrynie prawa S. Gurgul trafnie zauważa, że rezygnacja przez ustawodawcę w art. 75 ust. 2 pr. rest. ze zwrotu „według zasad ogólnych” powoduje, że odbywa się to w identycznym trybie tak do dłużnika, jak i do wierzyciela³².

6. Zakończenie

W kontekście powyższego należy stwierdzić, że utrata zdolności sądowej lub procesowej przez wierzyciela nie pozostaje bez znaczenia dla postępowania wieczystoksięgowego prowadzonego w przedmiocie wpisu ostrzeżenia o prowadzeniu postępowania restrukturyzacyjnego. Mianowicie okoliczność ta powinna zostać zawarta w treści wpisu wieczystoksięgowego. Stwierdzić można, że w ten sposób zostaną zrealizowane założone przez ustawodawcę w art. 75 ust. 1 pr. rest. standardy ochrony praw uczestników postępowania restrukturyzacyjnego, to jest wierzycieli, którzy nie posiadają zdolności procesowej. Ustanowienie dla nich kuratora w toku postępowania restrukturyzacyjnego umożliwi im aktywność procesową w tym poprzez skuteczne podejmowanie czynności w związku z doręczanymi im orzeczeniami, zrządaniami, a także

³¹ Na ten temat R. Adamus, *Prawo...*, s. 141–142.

³² S. Gurgul, *Prawo...*, s. 1038–1039.

zawiadomieniami i wezwaniami. Zatem w ten sposób jest realizowana ochrona ich praw.

Streszczenie

Stosownie do art. 25 ust. 1 pkt 4 u.k.w.h. w dziale czwartym księgi wieczystej ujawniane są wpisy dotyczące hipotek. Ustanowienie hipoteki umownej i jej wpis w dziale czwartym księgi wieczystej po wszczęciu postępowania restrukturyzacyjnego jest uzależniony od zgody nadzorca sądowego lub od podjęcia czynności w tym przedmiocie przez zarządcę. Gdy został powołany nadzorca sądowy legitymacja materialna i procesowa dłużnika będącego właścicielem nieruchomości doznaje ograniczenia stosownie do art. 39 ust. 1 pr. rest. w zw. z art. 277 ust. 1 i ust. 2 pr. rest., zaś w przypadku zarządcy ulega wyłączeniu odpowiednio do art. 53 ust. 1 pr. rest. Natomiast nieco inaczej przedstawia się sytuacja w przypadku ustanowienia hipotek przymusowych. W przypadku gdy dłużnik jest jednocześnie uczestnikiem postępowania restrukturyzacyjnego wówczas przy ustanowieniu hipoteki przymusowej znajduje zastosowanie art. 170 ust. 1 i ust. 3 pr. rest. Powołany art. 170 ust. 1 pr. rest. stanowi, że z dniem uprawomocnienia się postanowienia zatwierdzającego układ postępowania zabezpieczające i egzekucyjne prowadzone przeciwko dłużnikowi w celu zaspokojenia wierzytelności objętych układem ulegają umorzeniu z mocy prawa.

Słowa kluczowe: postępowanie restrukturyzacyjne, księgi wieczyste, wpis wieczystoksięgowy ostrzeżenia, dział czwarty ksiąg wieczystych, hipoteka

The entry of warning about the running restructuring proceedings but establishing the mortgage

Summary

All changes regarding a debtor's participation in restructuring proceedings, including appointing a bailiff and stopping by this conduct of his legal successors should be registered as an entry in the land and

mortgages register to warn about the fact that restructuring proceedings are underway. Such an entry aims to protect the principle of financial transparency pursuant to Art. 3 of the Act on Land and Mortgage Registers and Mortgages, read in conjunction with Art. 62613 of the Code of Civil Procedure. If changes occur regarding the subjects authorised to take action of a financial-legal and procedural character in connection with real estate forming part of the assets within the restructuring, this should be included in the warning entry. In the context above one should state that loss by the creditor doesn't remain for the court or procedural ability meaningless for the perpetual-accounting progression of conducted warning on the entry about conducting proceedings restructuring. That is this circumstance should find the exemplification in contents of the above perpetual-accounting entry. To state it is possible, that in this way will be carried out 1 pr covered by the legislator in Art. 75 with the sec. rest. protection standards of laws of participants in restructuring proceedings, that is creditors which don't have a procedural ability. Appointing the probation officer for them in the course of restructuring proceedings enables the procedural activity for them in it by effective taking the activity in relation to statements delivered them, providences, as well as notices and summonses. And so there is a protection carried out of their laws in this way.

Keywords: restructuring proceedings, land register, perpetual-accounting entry of the warning, the fourth department land register, mortgage

dr Daniel Jakimiec

received his Ph.D. in law from University of Gdansk,
e-mail: danieljakimiec@onet.pl.